

بررسی دیدگاه اساتید و دانشجویان دانشکده توان بخشی دانشگاه علوم پزشکی سمنان در مورد عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان سال تحصیلی ۱۳۹۱-۱۳۹۲

راضیه احسانی^۱ (M.Sc)، سعید حاجی آقاجانی^۲ (M.Sc)، طیبه رستگار^۳ (Ph.D)، حمیدرضا برادران عطارمقدم^۴ (Ph.D)، محمد عموزاده خلیلی^۵ (Ph.D)، راهب قربانی^۶ (Ph.D)، علی رشیدی پور^{۶*} (Ph.D)

۱- دانشگاه علوم پزشکی ایران، دانشکده پزشکی، گروه آموزش پزشکی
۲- دانشگاه علوم پزشکی سمنان، مرکز مطالعه و توسعه آموزش پزشکی (EDC)
۳- دانشگاه علوم پزشکی تهران، دانشکده پزشکی، گروه آناتومی، بخش بافت شناسی
۴- دانشگاه علوم پزشکی سمنان، دانشکده توانبخشی، گروه آموزش فیزیوتراپی
۵- دانشگاه علوم پزشکی سمنان، دانشکده پزشکی، مرکز تحقیقات اجتماعی عوامل موثر بر سلامت و گروه پزشکی اجتماعی
۶- دانشگاه علوم پزشکی سمنان، دانشکده پزشکی، مرکز تحقیقات و گروه فیزیولوژی

چکیده

سابقه و هدف: پیشرفت تحصیلی از شاخص‌های مهم کارآمدی هر نظام آموزشی بوده که متاثر از عوامل مختلف می‌باشد. این مطالعه با هدف بررسی عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی از دیدگاه اساتید و دانشجویان دانشکده توان بخشی دانشگاه علوم پزشکی سمنان انجام شد.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه توصیفی - تحلیلی از نوع مقطعی، در سال ۱۳۹۱-۱۳۹۲، تعداد ۱۳۰ نفر از دانشجویان سال دوم و بالاتر رشته‌های کارشناسی فیزیوتراپی، کاردرمانی و گفتاردرمانی و ۴۰ نفر از اساتید دانشکده توان بخشی که در زمان انجام پژوهش در دانشکده مذکور حضور داشتند به روش سرشماری، مورد مطالعه قرار گرفتند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه محقق ساخته‌ای که با ۲۵ سوال در پنج حیطه و با مقیاس لیکرت پنج گزینه‌ای طراحی و روایی و پایایی آن مورد تایید قرار گرفته بود، استفاده شد.

یافته‌ها: در بین پنج حیطه مورد پژوهش، از دیدگاه اساتید و هم دانشجویان، عوامل مربوط به حیطه فراگیر (به ترتیب با میانگین و انحراف معیار $(4/43 \pm 0/49)$ و $((4/17 \pm 0/52))$) بالاترین امتیاز را کسب کرد. در حالی که از دیدگاه اساتید، عوامل مربوط به حیطه خانوادگی $(3/53 \pm 0/53)$ و از دیدگاه دانشجویان، عوامل مربوط به حیطه امکانات محیط آموزشی $(3/84 \pm 0/90)$ کم‌ترین امتیاز را به خود اختصاص داد. مقایسه دیدگاه‌ها نشان داد که بین دیدگاه اساتید و دانشجویان در حیطه فراگیر $(p=0/007)$ ، حیطه خانوادگی $(p=0/017)$ و حیطه اقتصادی - اجتماعی $(p=0/001)$ تفاوت معنی‌داری وجود دارد. هم‌چنین دانشجویان علاوه بر آینده شغلی رشته تحصیلی هم چون اساتید، انگیزه، علاقه به رشته تحصیلی و اعتماد به نفس را مهم‌ترین عامل موثر بر پیشرفت تحصیلی دانسته‌اند.

نتیجه‌گیری: توجه به فراگیران و عوامل مرتبط با آن‌ها و هم‌چنین اتخاذ تمهیدات لازم برای افزایش انگیزه، اعتماد به نفس و علاقه به رشته تحصیلی در دانشجویان نقش بسزایی در پیشرفت تحصیلی آنان دارد.

واژه‌های کلیدی: نگرش، هیات علمی، دانشجویان، پیشرفت تحصیلی، وضعیت آموزشی، دانشگاه علوم پزشکی سمنان

مقدمه

[۱] که در هر جامعه‌ای بیانگر نظام آموزشی کارآمد و موفق در زمینه هدف‌یابی و توجه به رفع نیازهای فردی است [۲] و ارزیابی پیشرفت و عمل‌کرد تحصیلی در حوزه آموزش و

از شاخص‌های مهم کیفیت و اثربخشی سیستم‌های آموزشی، پیشرفت تحصیلی و نرخ فارغ‌التحصیلی می‌باشد

کمک می‌کند تا عوامل مثبت اثرگذار را بهبود بخشند و از تاثیر عوامل منفی بکاهند [۱۱، ۱۰، ۵].

منابع نشان می‌دهند که عواملی چون فراگیر، آموزشگر، برنامه، تجهیزات و محیط آموزشی می‌توانند تاثیرات متفاوتی بر پیشرفت تحصیلی و یادگیری دانشجویان داشته باشند [۴] به گونه‌ای که در گزارش موجود در تحقیق زند و همکاران به نقل از حجازی، عوامل ناشی از نظام آموزشی (۲۴/۸۶٪)، عوامل ناشی از خصوصیات معلم (۱۶/۶۷٪)، عوامل فردی (۱۴/۷۴٪)، عوامل محیط آموزشی (۱۱/۸۵٪)، عوامل خانوادگی (۱۶/۴۷٪) و عوامل اجتماعی (۱۱/۶۸٪) به عنوان عوامل موثر بر عمل‌کرد تحصیلی ذکر شده است [۱۲]. و در تحقیقات دیگری، به نقش عوامل اقتصادی، اجتماعی بر پیشرفت تحصیلی اشاره شده است [۱۵، ۱۴، ۱۳، ۴]. همچنین در پژوهش انجام شده توسط سازمان یونسکو (۱۹۹۲)، در رابطه با موفقیت تحصیلی، ضمن اشاره به نقش عواملی چون محیط آموزش، ویژگی‌های مدرس، ویژگی‌های یادگیرنده و خانواده بر پیشرفت تحصیلی، متذکر شده است که این عوامل چهارگانه تابع شرایط اجتماعی و فرهنگی جامعه می‌باشد [۱۶].

طبق نظر فریزر و همکارانش، در اکثر تحقیقات انجام شده بر روی پیشرفت تحصیلی، از رویکرد اندازه‌گیری عوامل مرتبط با پیشرفت و مقایسه آن با نمره فارغ‌التحصیلی یا سایر نمرات استفاده شده است [۱۱]. البته بررسی مقالات مختلف نیز بیانگر همین موضوع می‌باشد. اما با توجه به وظیفه مشترک اساتید و دانشجویان در موفقیت و پیشرفت تحصیلی و نقش کلیدی دیدگاه و نظرات آنان در فرایند آموزش (یاددهی - یادگیری) برای شناسایی عوامل موثر در ارتقای سطح کیفی آموزش [۱۳]، روش دیگر مطالعه می‌تواند، بررسی دیدگاه و نظرات دانشجویان و مدرسان در خصوص عوامل موثر بر پیشرفت باشد، چرا که اساس و منطق این مطالعات بر این است که، دیدگاه دانشجویان و اساتید در مورد عوامل موثر بر موفقیت و شکست، تاثیر زیادی بر روی عمل‌کرد آن‌ها خواهد داشت [۱۱].

یادگیری به مثابه مفهوم کنترل کیفیت در حوزه تولید و صنعت است که می‌تواند موجب تضمین کارایی و اثربخشی اندوخته‌ها و مهارت‌های علمی و عملی افراد متخصص به عنوان محصولات نهایی حوزه تعلیم و تربیت و به دنبال آن بهبود و تقویت بازده دانشگاه‌ها و موسسات علمی و آموزشی شود [۳].

پیشرفت تحصیلی را می‌توان مرحله‌ای دانست که فراگیر به مهارت‌های لازم شامل مهارت‌های فردی، اجتماعی، آموزشی، پرورش استعداد، رشد تفکر و استدلال دست یافته است. به عبارت دیگر منظور از آن موفقیت فراگیر در امر تحصیل است که می‌تواند به مهارت در امری خاص یا تخصص در بخشی از دانش منجر شود [۴]. در واقع پیشرفت تحصیلی دانشجویان، در کسب موفقیت‌های آتی آنان از اهمیت بسزایی برخوردار بوده و عدم توجه به این مقوله اساسی و به تبع آن افت تحصیلی، موجب کاهش سطح علمی و کارایی دانشجویان در جامعه کنونی خواهد شد [۵]. از این‌رو امروزه گروه‌های تخصصی و روانشناسان به صورت گسترده بر شناسایی عوامل پیش‌بینی‌کننده و موثر بر پیشرفت تحصیلی تاکید نموده‌اند [۶]. آنان معتقدند، آنچه که می‌تواند یک فرد، خانواده و در نهایت یک کشور را در مسیر پیشرفت قرار دهد، بهره‌مندی از افرادی است که نه تنها دارای سلامت روانی و جسمی مناسبی هستند بلکه در سیستم آموزشی تحصیلات خود را با موفقیت پشت سر گذاشته‌اند [۶].

پیشرفت تحصیلی به عوامل مختلفی بستگی دارد که بررسی این عوامل و تعیین میزان سهم هر یک در پیشرفت تحصیلی به تعیین راه‌کارهایی برای شناخت عوامل موثر بر موفقیت و افت تحصیلی منجر خواهد شد [۵] و شناسایی این عوامل موجب تسهیل آماده‌سازی دانش‌آموزان برای ورود به دانشگاه و عمل‌کرد تحصیلی بهتر آن‌ها در دانشگاه [۷] و همچنین جبران کاهش تعداد دانشجویان فارغ‌التحصیل [۸] و در نهایت اصلاح نرخ شکست و برنامه‌ریزی برای کاهش تکرار دوره در دانشجویان [۹] شده و به برنامه‌ریزان آموزشی

شرایط منطقه‌ای و دانشگاهی بر این عوامل، و هم‌چنین عدم انجام چنین تحقیق مشابه‌ای در دانشگاه علوم پزشکی سمنان، به نظر می‌رسد که جایگاه چنین مطالعاتی در جهت شناخت عوامل موثر بر پیش‌رفت و عمل‌کرد تحصیلی دانشجویان و استفاده بهینه از نتایج آن‌ها هم‌چنان خالی است.

لذا این مطالعه به منظور بررسی دیدگاه اساتید و دانشجویان دانشکده توان‌بخشی دانشگاه علوم پزشکی سمنان در مورد عوامل موثر بر پیش‌رفت تحصیلی دانشجویان در سال تحصیلی ۱۳۹۲-۱۳۹۱ در پنج حیطه عوامل مربوط به فراگیر، آموزش‌دهنده، امکانات محیط آموزشی، خانوادگی، اقتصادی- اجتماعی صورت پذیرفته است. تا نتایج تحقیق بتواند به برنامه‌ریزان آموزشی، اساتید و دانشجویان در راه دستیابی به اهداف و اولویت‌های مهم دانشگاه کمک نماید.

مواد و روش‌ها

در این مطالعه توصیفی- تحلیلی و از نوع مقطعی، همه دانشجویان رشته‌های کارشناسی فیزیوتراپی، کاردرمانی و گفتاردرمانی سال دوم و بالاتر و همه اساتید (هیات علمی، غیر هیات علمی، رسمی، پیمانی، قراردادی) دانشکده توان‌بخشی دانشگاه علوم پزشکی سمنان در سال تحصیلی ۱۳۹۲-۱۳۹۱، به روش سرشماری مورد مطالعه قرار گرفتند. ابزار گردآوری داده‌ها یک پرسش‌نامه دو قسمتی محقق ساخته‌ای بود که قسمت اول آن شامل مشخصات عمومی بود که برای هر دو گروه از اساتید و دانشجویان به طور جداگانه تنظیم گردید و قسمت دوم پرسش‌نامه با استناد به چارچوب‌های نظری و مهم‌ترین عوامل موثر بر پیش‌رفت تحصیلی استخراج شده از منابع، پژوهش‌ها و مقالات مختلف داخلی و خارجی و نظرخواهی از اساتید راهنما و مشاور و کارشناسان با تجربه، شامل ۲۵ سوال در ۵ حیطه‌ی فراگیر (با ۵ سوال)، آموزش‌دهنده (با ۸ سوال)، امکانات محیط آموزشی (با ۵ سوال)، خانوادگی (با ۳ سوال)، اقتصادی- اجتماعی (با ۴ سوال) و در مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای از خیلی کم، کم،

تحقیقات متعدد انجام شده در خصوص بررسی دیدگاه اساتید و دانشجویان در مورد عوامل موثر بر پیش‌رفت و شکست تحصیلی، بیانگر تفاوت دیدگاه این دو گروه می‌باشد [۱۰، ۱۳، ۱۷، ۱۸]. در تعدادی از تحقیقات، دلیل تفاوت دیدگاه، ناشی از تجربیات متفاوت هر یک از آن‌ها در زمینه شکست و موفقیت [۱۰] و در بعضی دیگر علت آن ناشی از تفاوت درک و تفسیر دانشجویان از میزان کنترل آن‌ها بر موفقیت خودشان و هم‌چنین تفاوت درک در میزان مسئولیتی که مدرسین در موفقیت دانشجو دارند بیان شده است [۱۱]. که شناسایی این دیدگاه‌های متفاوت موجب رفع کاستی‌های موجود [۱۸، ۳۹] و متعاقب آن افزایش شانس موفقیت تحصیلی فراگیران می‌شود [۱۸، ۱۹].

بنابراین با وجود تحقیق‌های متعدد در مورد عوامل موثر بر پیش‌رفت تحصیلی و شناسایی عوامل مشترک در این پژوهش‌ها، با عنایت به متفاوت بودن مدرسین، دانشجویان و سیستم آموزشی در هر واحد دانشگاهی در کنار تفاوت‌های فرهنگی و نگرشی، منطقه‌ای و سایر عوامل در هر شهر و دانشگاه، تغییرات سریع عوامل در طول زمان، نمی‌توان به عنوان یک قانون عمومی و کلی، علل خاصی را برای همه جوامع مطرح نمود، زیرا بافت فرهنگی، سنت هر جامعه، نگرش مردم به تحصیلات، سطح درآمد والدین و دیگر عوامل، از مواردی هستند که به طور اخص در یک جامعه بر شکست یا موفقیت تحصیلی تاثیر می‌گذارند [۱۳]. هم‌چنین با توجه به دغدغه و چالش مهم پیش روی دانشگاه در زمینه دستیابی به موفقیت و پیش‌رفت تحصیلی دانشجویان [۲۰] و به دنبال آن اولویت قرار گرفتن آن در دانشگاه‌ها [۲۱]، خطرات ناشی از افت تحصیلی برای خانواده، دانشجو و هم‌چنین جامعه و به دنبال آن کاهش نیروی انسانی و نیروی کار متخصص در تمام حوزه‌های اقتصادی و سیاسی [۱۷] و وجود کمبود در نیروی کار حرفه‌ای و متخصص به خصوص در حیطه علوم پزشکی [۳]، نقش مهم فراگیر و استاد در کنار سایر عوامل بر کیفیت نظام آموزشی [۲۲]، اهمیت شناسایی عوامل موثر بر پیش‌رفت و شکست تحصیلی و دیدگاه‌های متفاوت در این زمینه و تاثیر

تکمیل و عودت دادند. داده‌های جمع‌آوری شده، بعد از ورود به نرم‌افزار SPSS 16، با آزمون‌های من‌ویتنی و کروسکال والیس در سطح معنی‌داری ۵٪ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

متوسط، زیاد و خیلی زیاد (امتیاز ۱ تا ۵) بود که به‌طور یکسان برای دو گروه مورد مطالعه طراحی شده بود.

جهت تعیین روایی پرسش‌نامه، از اعتبار محتوی و صوری استفاده شد. بدین ترتیب که بعد از تهیه پیش‌نویس پرسش‌نامه با استفاده از کتب و منابع و مقالات معتبر علمی موجود در نشریات داخلی و خارجی، در اختیار ۱۵ نفر از اساتید و کارشناسان قرار گرفت و نظرات آن‌ها اعمال شد. پایایی پرسش‌نامه از طریق روش آزمون آلفای کرونباخ و بازآزمایی که بر روی یک نمونه ۳۰ نفری (۱۵ نفر از اساتید و ۱۵ نفر از دانشجویان) که خارج از اعضای نمونه بودند و در مطالعه اصلی حضور نداشتند، در دو مرحله و با فاصله زمانی ۲ هفته محاسبه گردید که به ترتیب نوع آزمون، ۰/۷۹ و ۰/۸۴ محاسبه گردید. بعد از تایید روایی و پایایی پرسش‌نامه، و انجام هماهنگی لازم با دانشکده، محقق با مراجعه حضوری و در بازه‌های زمانی ممکن (قبل از حضور اساتید در کلاس) پرسش‌نامه‌ها را در اختیار کلیه دانشجویان قرار داد. سپس ضمن تاکید بر اختیاری بودن شرکت در مطالعه و ارائه توضیحات لازم در خصوص نحوه تکمیل آن و اهداف طرح، و دادن اطمینان لازم به آنان در مورد محرمانه باقی ماندن اطلاعات، در پایان کلاس جمع‌آوری شد. پرسش‌نامه اساتید نیز به صورت حضوری و پس از توضیح در مورد اهمیت موضوع، در اختیار آن‌ها قرار داده شد و سپس بعد از هماهنگی در روز بعد جهت اخذ مراجعه گردید. که در نهایت ۱۳۰ نفر از دانشجویان و ۴۰ نفر از اساتید پرسش‌نامه را

نتایج

از مجموع ۴۰ استاد و ۱۳۰ دانشجوی شرکت‌کننده در مطالعه، مشخصات فردی آنان نشان داد که، میانگین سنی اساتید مورد مطالعه $40/28 \pm 7/03$ و اکثریت آنان (۵۵٪) مونث، دارای سابقه تدریس بین ۵-۱۵ سال (۴۷/۵٪) با مدرک تحصیلی فوق لیسانس (۵۰٪) بودند. میانگین سنی دانشجویان مورد مطالعه $20/99 \pm 1/65$ سال و هم‌چنین اکثر آن‌ها (۷۰٪) مونث بوده و در رشته تحصیلی فیزیوتراپی (۳۳/۸٪) مشغول به تحصیل بودند.

یافته‌های پژوهش در مورد حیطه‌های مورد بررسی نشان داد که اساتید و دانشجویان عوامل مربوط به حیطه فراگیر را به ترتیب با میانگین و انحراف معیار $(4/43 \pm 0/49)$ و $(4/17 \pm 0/52)$ مهم‌ترین عامل موثر بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانسته‌اند و این در حالی است که کم‌اهمیت‌ترین عامل موثر بر پیشرفت تحصیلی از دیدگاه اساتید، عوامل مربوط به حیطه خانوادگی $(3/53 \pm 0/53)$ و از دیدگاه دانشجویان، عوامل مربوط به حیطه امکانات محیط آموزشی $(3/84 \pm 0/90)$ بیان شده‌اند (جدول ۱).

جدول ۱: مقایسه میانگین و انحراف معیار حیطه‌های مختلف عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی دانشجو از دیدگاه دانشجویان و اساتید دانشکده توانبخشی

دانشگاه علوم پزشکی سمنان در سال تحصیلی ۹۱-۹۲

حیطه	میانگین و انحراف معیار اساتید	میانگین و انحراف معیار دانشجویان	p- value
فراگیر	$4/43 \pm 0/49$	$4/17 \pm 0/52$	۰/۰۰۷
آموزش دهنده	$4/06 \pm 0/44$	$3/92 \pm 0/61$	۰/۲۷۲
امکانات محیط آموزشی	$4/14 \pm 0/60$	$3/84 \pm 0/90$	۰/۱۵۸
خانوادگی	$3/53 \pm 0/53$	$3/86 \pm 0/81$	۰/۰۱۷
اقتصادی- اجتماعی	$3/61 \pm 0/58$	$3/97 \pm 0/68$	۰/۰۰۱

می‌باشد و کم‌اهمیت‌ترین عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی از دیدگاه اساتید به حساسیت والدین به تحصیل فرزندان ($۳/۲۸ \pm ۰/۶۴$)، وضعیت اقتصادی خانواده ($۳/۳۰ \pm ۰/۷۵$) و دادن کمک هزینه تحصیلی به دانشجو ($۳/۳۵ \pm ۰/۷۷$) و از دیدگاه دانشجویان به ارزشیابی مستمر از دانشجو ($۳/۴۲ \pm ۱/۲۰$)، تعداد اعضای هیات علمی دانشگاه ($۳/۵۶ \pm ۱/۰۹$) و سطح تحصیلات والدین ($۳/۶۰ \pm ۱$) اشاره شده است (جدول ۲).

هم‌چنین از بین ۲۵ عامل مربوط به پنج حیطه مورد پژوهش، مهم‌ترین عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان از دیدگاه اساتید انگیزه دانشجو ($۴/۶۵ \pm ۰/۶۲$)، اعتماد به نفس ($۴/۶۵ \pm ۰/۵۳$) و علاقه دانشجو به رشته تحصیلی ($۴/۵۵ \pm ۰/۵۹$) و از دیدگاه دانشجویان علاوه بر آینده شغلی رشته تحصیلی ($۴/۴۶ \pm ۰/۸۸$) همانند اساتید انگیزه ($۴/۴۶ \pm ۰/۸۳$)، علاقه دانشجو به رشته تحصیلی ($۴/۴۰ \pm ۰/۸۲$) و اعتماد به نفس دانشجو ($۴/۴۰ \pm ۰/۷۳$)

جدول ۲. مقایسه میانگین و انحراف معیار تک تک سوالات حیطه‌های مختلف عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی دانشجو، از دیدگاه اساتید و دانشجویان دانشکده توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی سمنان، در سال تحصیلی ۹۱-۹۲.

عوامل زیر به چه میزان بر پیشرفت تحصیلی دانشجو موثر است؟	اساتید		دانشجویان		
	میانگین* (از ۵)	انحراف معیار	میانگین* (از ۵)	انحراف معیار	
فرهنگ	انگیزه دانشجو	۴/۶۵	۰/۶۲	۴/۴۶	۰/۸۳
	اعتماد به نفس دانشجو	۴/۶۵	۰/۵۳	۴/۴۰	۰/۷۳
	علاقه دانشجو به رشته تحصیلی	۴/۵۵	۰/۵۹	۴/۴۰	۰/۸۲
	حضور منظم دانشجو در کلاس	۴	۰/۷۵	۳/۷۲	۱/۰۰
	توجه و تمرکز دانشجو در کلاس	۴/۳۰	۰/۶۸	۳/۸۷	۰/۹۵
آموزش دهنده	سطح تحصیلات استاد	۴/۱۳	۰/۷۵	۴/۲۳	۰/۸۹
	سابقه تدریس استاد	۳/۸۵	۰/۸۹	۴/۱۵	۰/۸۹
	تسلط استاد بر موضوع درسی	۴/۴۵	۰/۵۵	۴/۲۷	۰/۹۱
	رابطه بین استاد و دانشجو	۴	۰/۸۴	۳/۹۹	۱/۰۳
	ارزشیابی مستمر از دانشجو	۴/۰۵	۰/۷۱	۳/۴۲	۱/۲۰
	به‌کارگیری روش‌های مختلف تدریس	۴/۱۳	۰/۶۰	۳/۶۵	۱
	استفاده از وسایل کمک آموزشی	۴	۰/۷۱	۳/۸۷	۰/۹۵
	حضور به موقع استاد در کلاس	۳/۹۵	۰/۷۸	۳/۸۱	۰/۹۵
	تعداد اعضای هیات علمی دانشگاه	۳/۸۵	۰/۷۷	۳/۵۶	۱/۰۹
	امکانات محیط آموزشی	۴/۲۳	۰/۸۶	۳/۹۲	۱/۳۳
امکانات محیط آموزشی	دسترسی دانشجویان به کتب، نشریات	۴/۲۰	۰/۷۵	۴/۰۲	۱/۱۱
	مناسب بودن فضای فیزیکی کلاس	۴/۱۵	۰/۸۰	۳/۸۲	۱/۱۷
	امکانات محیط آموزش بالینی	۴/۲۸	۰/۷۸	۳/۹۲	۱/۱۱
	حساسیت والدین به تحصیل فرزندان	۳/۲۸	۰/۶۴	۳/۷۵	۱/۰۵
خانواده	راهنمایی فرزندان در امور تحصیلی	۳/۵۰	۰/۷۱	۳/۷۳	۱/۰۲
	رابطه گرم و صمیمی در خانواده	۳/۸۳	۰/۷۴	۴/۱۱	۰/۸۸
اقتصادی	دادن کمک هزینه تحصیلی به دانشجو	۳/۳۵	۰/۷۷	۴/۰۷	۱/۱۶
	وضعیت اقتصادی خانواده	۳/۳۰	۰/۷۵	۳/۷۵	۱/۰۷
	سطح تحصیلات والدین	۳/۶۳	۰/۷۷	۳/۶۰	۱
	آینده شغلی رشته تحصیلی دانشجو	۴/۲۰	۰/۸۸	۴/۴۶	۰/۸۸

* ۱-خیلی کم ۲- کم ۳- متوسط ۴- زیاد ۵- خیلی زیاد

اهمیت‌ترین عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی را مربوط حیطه فراگیر دانسته‌اند [۱۳].

از نظر رجایی‌فر و همکارانش، مهم‌ترین عامل تسهیل‌کننده یادگیری در درجه اول خود فراگیر است که عامل اصلی یادگیری و پیشرفت به شمار می‌آید. بنابراین مسائل آموزشی و مسائل عاطفی او مانند انگیزه، علاقه و روش‌های یاددهی - یادگیری به موازات آن می‌بایست مورد توجه قرار گیرد [۴]. در تحقیق حاضر از بین عوامل مربوط به حیطه فراگیر، از دیدگاه اساتید انگیزه و اعتماد به نفس دانشجویان "میانگین ۴/۶۵) و از دیدگاه دانشجویان "انگیزه دانشجویان" (با میانگین ۴/۴۶) مهم‌ترین و از دیدگاه اساتید و دانشجویان "حضور منظم دانشجویان در کلاس" (به ترتیب با میانگین ۴ و ۳/۷۲) کم‌اهمیت‌ترین عامل موثر بر پیشرفت تحصیلی بیان شده است. نتایج مطالعه انجام شده توسط استین کمپ و همکارانش، بر خلاف نتایج پژوهش حاضر که "حضور منظم دانشجویان در کلاس درس" را کم‌اهمیت‌ترین عامل موثر بر پیشرفت تحصیلی دانسته‌اند، نشان داد که دانشجویان، "حضور ضعیف در کلاس" را از عوامل موثر بر عمل‌کرد ضعیف تحصیلی خود می‌دانند و هم‌چنین در این تحقیق به نقل از لین و چن اشاره شده است که حضور در کلاس منجر به افزایش ۴ درصدی عمل‌کرد تحصیلی می‌شود [۱۹]. هم‌چنین، فریزر و همکاران در دانشگاه پرتوریای آفریقای جنوبی، در رتبه‌بندی ۵۲ عامل موثر بر موفقیت تحصیلی، اعلام نمود که اساتید انگیزه شخصی و حضور منظم دانشجویان در کلاس و دانشجویان، علاوه بر انگیزه، اعتماد به نفس را جزء ده اولویت اول و مهم رتبه‌بندی کردند [۱۱].

حیطه آموزش‌دهنده. در تمام نظام‌های آموزشی، آموزش‌دهنده به عنوان یکی از عوامل اصلی و موثر در یادگیری و پیشرفت تحصیلی قلم‌داد می‌گردد و معتقدند که ویژگی‌های حرفه‌ای معلم، نقش اصلی و تعیین‌کننده‌ای در اصلاحات آموزشی را دارد [۴]. البته تحقیقات متعدد انجام شده نتایج متفاوتی را نشان می‌دهند، به‌طوری‌که اسیکیا و همکارانش در تحقیق خود اذعان داشتند که از نظر معلمان،

مقایسه بین دیدگاه اساتید و دانشجویان با آزمون‌های ناپارامتری در حیطه‌های مختلف موثر بر پیشرفت تحصیلی دانشجو، نشان داد که بین حیطه فراگیر ($p=0/007$)، حیطه خانوادگی ($p=0/017$) و حیطه اقتصادی - اجتماعی ($p=0/001$) تفاوت معنی‌داری بین دیدگاه این دو گروه وجود دارد به‌طوری‌که از دیدگاه اساتید نقش حیطه فراگیر (میانگین ۴/۴۳) و از دیدگاه دانشجویان، حیطه خانوادگی و اقتصادی - اجتماعی (میانگین ۳/۸۶ و ۳/۹۷) در پیشرفت تحصیلی پررنگ‌تر شناخته شده است (جدول ۱).

یافته‌های پژوهش، رابطه معنی‌درا بین جنس، سن، سابقه تدریس و مقطع تحصیلات استاد و دیدگاه آنان در مورد حیطه‌های مختلف موثر بر پیشرفت تحصیلی نشان نداد ($p>0/05$). در حالی که بین دیدگاه دو جنس از دانشجویان دختر و پسر، در خصوص میزان تاثیر و اهمیت حیطه امکانات محیط آموزشی ($p=0/026$) و بین دیدگاه دانشجویان رشته‌های مختلف دانشکده توان‌بخشی در مورد میزان تاثیر حیطه خانوادگی بر پیشرفت تحصیلی ($p=0/029$) رابطه معنی‌داری وجود دارد ($p<0/05$) به‌طوری‌که از نظر دانشجویان دختر و رشته‌های کاردرمانی، تاثیر این حیطه‌ها بر پیشرفت تحصیلی مهم‌تر و پررنگ‌تر گزارش شده است.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج حاصل از بررسی دیدگاه اساتید و دانشجویان در خصوص عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی در ۵ حیطه مورد مطالعه بیانگر دیدگاه مشترک اساتید و دانشجویان در خصوص اهمیت حیطه فراگیر و عوامل مربوط به این حیطه در پیشرفت تحصیلی و وجود تفاوت معنی‌دار بین نظرات آنان در مورد این حیطه می‌باشد که با نتایج مطالعه پینیوپورن پانیش و همکاران، مبنی بر مهم بودن عوامل مربوط به یادگیرنده از دیدگاه ۷۹/۳٪ از دانشجویان پزشکی دانشگاه چیانگ‌مای در پیشرفت تحصیلی [۹] مطابقت دارد و این در حالی است که صفدری و همکارانش بر خلاف نتایج پژوهش حاضر اذعان داشتند که دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهر کرد، کم

شرکت کرده بودند نمرات بهتر و موفقیت بیشتری را در پایان ترم کسب نمودند [۲۵].

حیطه امکانات محیط آموزشی. بعضی از مطالعات امکانات و تجهیزات و تسهیلات را یک عامل استراتژیک در عملکرد سازمانی دانسته و یادآور شدند که می‌تواند نشان‌دهنده عملکرد سازمان اجتماعی یا سیستمی مانند سیستم آموزشی باشد. به طوری که این فاکتور می‌تواند یک فاکتور قوی نشان‌دهنده کیفیت آموزش در آموزشگاه [۲۶] و یک عامل موثر در انتخاب دانش‌آموزان برای دانشگاه مورد نظر خود باشد [۲۷]. در این تحقیق از بین عوامل مربوط به این حیطه، مهم‌ترین عامل موثر بر پیشرفت تحصیلی از نظر اساتید وجود "امکانات در محیط آموزش بالینی" (میانگین ۴/۲۸) و از نظر دانشجویان "دسترسی دانشجویان به کتب و نشریات داخلی و خارجی" (میانگین ۴/۰۲) و کم‌اهمیت‌ترین عامل از دیدگاه اساتید و دانشجویان "تعداد اعضای هیات علمی" (به ترتیب با میانگین ۳/۸۵ و ۳/۵۶) ذکر شده است. نتایج مطالعه اخوان اکبری و همکارانش حاکی از این است که عدم وجود امکانات رفاهی و امکانات و تجهیزات لازم آموزشی در بخش می‌تواند موجب تنش و فشارهای عصبی در محیط آموزشی شده و بر روی یادگیری و موفقیت بالینی دانشجویان اثر منفی گذاشته و عملکرد صحیح آن‌ها را تحت‌الشعاع قرار دهد و سبب افت تحصیلی و بروز رفتارهای نامطلوب و اختلالات جسمی در دانشجویان گردد [۲۸]. هم‌چنین اگرچه در این پژوهش اساتید و دانشجویان عامل "تعداد اعضای هیات علمی" را چندان موثر بر پیشرفت تحصیلی خود ندانستند، اما گزارش نتایج مطالعات دیگر گویای آن است که رابطه معنی‌داری بین تعداد مدرسین و پیشرفت تحصیلی دانشجویان در حیطه امکانات محیط آموزشی می‌باشد [۲۴]. به طوری که اشاره گردیده که، کافی بودن تعداد استادان و تعداد اعضای هیات علمی با رتبه‌های بالا برای نیل به ارتقای کیفیت آموزشی موثر می‌باشد [۲۹]. بعضی از مطالعات مشابه نیز بیانگر اهمیت دسترسی دانشجویان به کتب و نشریات در پیشرفت تحصیلی می‌باشد [۱۳].

کیفیت آموزش‌دهنده بر عملکرد تحصیلی دانشجویان تأثیری ندارد در حالی که فراگیران نظری متفاوت داشته [۱۷] و آنان همانند زنگ و همکارانش بر خلاف نتایج حاصل از تحقیق حاضر، معتقدند که عوامل مربوط به استاد، بر روی عملکرد و موفقیت تحصیلی موثرتر از سایر عوامل می‌باشد [۸]. هم‌چنین دانشجویان پزشکی شرکت‌کننده در مطالعه کیفی تودرس و همکارانش، اذعان داشتند که مربیان و اساتید پزشکی مهم‌ترین عامل موثر در درک بهتر یادگیری‌ها و در نتیجه عملکرد تحصیلی دانشجویان می‌باشند [۲۳].

در این تحقیق از بین عوامل مربوط به حیطه آموزش‌دهنده، از دیدگاه اساتید و دانشجویان مهم‌ترین عامل "تسلط استاد بر موضوع درسی" (به ترتیب با میانگین ۴/۴۵ و ۴/۲۷) و کم‌اهمیت‌ترین عامل موثر بر پیشرفت تحصیلی از دیدگاه اساتید "سابقه تدریس استاد" (میانگین ۳/۸۵) و از دیدگاه دانشجویان "انجام ارزشیابی مستمر از دانشجو" (میانگین ۳/۴۲) شناخته شده‌اند. از مهم‌ترین ویژگی‌های معلم، تسلط او بر محتوا و موضوع درسی می‌باشد چرا که بعضی از تحقیقات نشان‌دهنده وجود رابطه معنی‌دار بین تسلط استاد بر موضوع درسی و عملکرد تحصیلی فراگیران بوده و معتقدند که استادی که از دانش برخوردار است و بر فرایند و ابزارکار خویش تسلط داشته باشد مانند تکنیسینی است که با آگاهی و مهارت از ابزار کار خویش برای ساختن استفاده می‌کند [۴]. هم‌چنین افزایش سابقه تدریس آموزش‌دهنده می‌تواند بر عملکرد تحصیلی موثر باشد. به عبارت دیگر با افزایش سابقه تدریس، معلمین تسلط بیشتری بر محتوا و شیوه تدریس هر درس کسب نموده و از این طریق سهم بیشتری در شکست و موفقیت تحصیلی را به چگونگی فعالیت‌های تدریس خود نسبت می‌دهند [۴]. ولی بلوم معتقد است که رابطه نسبتاً ضعیفی بین خصیصه‌های مدرسین (میزان تحصیلات و طول تجربه) و میزان یادگیری وجود دارد [۲۴]. هم‌چنین تحقیقات انجام شده از جمله نتایج تحقیق کاریلودلپنا و همکاران نشان داد که دانشجویانی که در ارزشیابی‌های مستمر در طی ترم

وجود امنیت شغلی و تصویر روشن و واضح از آینده شغلی در جامعه، مشکلات اقتصادی و تامین مخارج زندگی و احساس و باور دانشجویان به رسیدن به موفقیت و پیروزی با کسب شغل در آینده باشد. هم‌چنین از دیدگاه اساتید و دانشجویان این تحقیق به ترتیب، وضع اقتصادی خانواده و سطح تحصیلات والدین (به ترتیب با میانگین ۳/۳۰ و ۳/۶۰) اهمیت کم‌تری بر پیشرفت تحصیلی دانشجو دارد که نتایج تحقیقات دیگری همسو و گاهاً غیر همسو با تحقیق حاضر می‌باشد [۴،۶].

شکی نیست که فراگیر، انسانی با ویژگی‌های منحصر به فرد است که آموزش‌دهنده بدون در نظر گرفتن ویژگی‌های جسمی، عاطفی، ذهنی و اجتماعی وی قادر نخواهد بود که در امر یادگیری و پیشرفت تحصیلی مداخله نماید. از آنجایی که یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که اساتید و دانشجویان، نقش حیطه فراگیر و عوامل مربوط به این حیطه از جمله انگیزه، اعتماد به نفس و علاقه دانشجو به رشته تحصیلی را بر پیشرفت تحصیلی خیلی مهم دانسته‌اند بنابراین مسئولین و برنامه‌ریزان آموزشی و اساتید با توجه به اهمیت این موضوع باید ضمن شناخت و توجه خاص به تفاوت‌ها، نیازها و مشکلات فراگیران، کوشش کنند تا با به‌کارگیری روش‌های مناسب یاددهی - یادگیری موجبات جذب بیش‌تر آنان و افزایش انگیزه، علاقه و اعتماد به نفس دانشجویان را فراهم نمایند.

تشکر و قدردانی

بدین وسیله از معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی سمنان و همکاران دانشکده توان‌بخشی و هم‌چنین اساتید و دانشجویانی که در اجرای طرح همکاری بی‌دریغ نمودند، تشکر و قدردانی می‌شود.

منابع

[1] Rytkonen H, Parpala A, Lindblom-Yla'anne S, Virtanen V, Postareff L. Factors affecting bioscience students' academic achievement. *Instr Sci* 2012; 40: 241-256.

حیطه خانوادگی. خانواده و عمل‌کرد آن می‌تواند تاثیر مستقیم خانواده و عمل‌کرد آن بر عمل‌کرد تحصیلی فرزندان و بروز موفقیت یا شکست آن‌ها داشته باشد [۶]. در تحقیق حاضر از بین عوامل موجود در این حیطه، اساتید و دانشجویان مهم‌ترین عامل موثر بر پیشرفت تحصیلی را وجود رابطه گرم و صمیمی در خانواده (به ترتیب با میانگین ۳/۸۳ و ۴/۱۱) و کم‌اهمیت‌ترین عامل از دیدگاه اساتید "حساسیت والدین به تحصیل فرزندان" (میانگین ۳/۲۸) و از دیدگاه دانشجویان "راهنمایی فرزندان در امور تحصیلی" (میانگین ۳/۷۳) بیان شده است. هم‌چنین نتایج پژوهش حاضر، بیانگر وجود تفاوت معنی‌دار بین دیدگاه اساتید و دانشجویان در خصوص تاثیر حیطه خانواده در پیشرفت تحصیلی دانشجو و اهمیت بیش‌تر این حیطه از دیدگاه دانشجویان می‌باشد که همسو با این، در تحقیقات دیگری نیز دانشجویان نسبت به اساتید، در رتبه‌بندی عوامل موثر بر موفقیت تحصیلی، به نقش حمایت خانواده در تحصیل بیش‌تر توجه نشان داده و آن را نسبت به اساتید موثرتر دانستند [۱۰،۱۱].

حیطه اقتصادی - اجتماعی. مطالعات انجام شده حاکی از تاثیر وضعیت اقتصادی و عوامل اجتماعی جامعه و خانواده بر عمل‌کرد تحصیلی می‌باشد [۱۴،۱۳،۴،۱۵]. نتایج تحقیقات ما حاکی از این است که از بین عوامل موجود در این حیطه، اساتید و دانشجویان مهم‌ترین عامل موثر بر پیشرفت تحصیلی را آینده شغلی رشته تحصیلی (به ترتیب با میانگین ۴/۲۰ و ۴/۴۶) بیان کردند. ولی در حالت کلی بین نظرات این دو گروه در خصوص تاثیر و اهمیت این عامل بر پیشرفت تحصیلی تفاوت معنی‌داری وجود دارد، به‌طوری‌که دانشجویان نسبت به اساتید نقش این عامل را بر پیشرفت تحصیلی پررنگ‌تر می‌دانند. تحقیقات وجود تصویر روشن و واضح از آینده شغلی رشته تحصیلی را یکی از عوامل موثر در عمل‌کرد تحصیلی ذکر کرده‌اند [۱۵]. هم‌چنین پژوهشگر معتقد است، که پررنگ بودن این عامل از دیدگاه دانشجویان می‌تواند بیانگر دغدغه و نگرانی مهم دانشجویان برای پیدا کردن شغل در آینده به‌علت وضعیت اشتغال و بالا بودن تعداد افراد بیکار در کشور، عدم

of Isfahan university of medical sciences. *Health Syst Res* 2011; 7: 790-797. (Persian).

[16] Hedjazi O, Najafabadi M. Factors influencing the academic success of the Students of agriculture. *J Agricul Sci* 2006; 37: 19-25. (Persian).

[17] Asikhia OA. Students and teachers' perception of the causes of poor, academic performance in Ogun State secondary schools [Nigeria]: implications for counselling for national development. *Eur J Soc Sci* 2010; 13: 229-242.

[18] Sadler E, Erasmus BJ. The academic success and failure of black chartered accounting in South Africa: A distance education perspective. *Med Account Res* 2005; 13: 29-50.

[19] Steenkamp LP, Baard R, Frick B. Factors influencing success in first-year accounting at a South African university: A comparison between lecturers' assumptions and students' perceptions. *SAJAR* 2009; 23: 113-140.

[20] Pitt V, Powis D, Levett-Jones T, Hunter S. Factor's influencing nursing students' academic and clinical performance and attrition: An integrative literature review. *Nurse Educ Today* 2012; 32: 903-913.

[21] Mills C, Heyworth J, Rosenwax L, Carr S, Rosenberg M. Factors Associated with the Academic Success of First Year Health Science Students. *Adv Health Sci Educ Theory Pract* 2009; 14: 205-217.

[22] Emamghorashi F, Heydari ST, Najafipour S. Evaluation of effecting factors on educational status of medical students in Jahrom medical university during 1994- 2003. *JBUMS* 2010; 12: 40-45. (Persian).

[23] Todres M, Tsimsiou Z, Sidhu K, Stephenson A, Jones R. Medical students' perceptions of the factors influencing their academic performance: An exploratory interview study with high-achieving and re-sitting medical students. *Med Teach* 2012; 34: 325-331.

[24] Adhami A, Javadi Y, Haghdoost A. Relationship between facilities and manpower of basic sciences departments and academic achievement of medical students in Kerman. *J Qazvin Univ Med Sci* 2002; 6: 56-63. (Persian).

[25] Carrillo-de-la-Peña MT, Baillès E, Caseras X, Martínez A, Ortet G, Pérez J. Formative assessment and academic achievement in pre-graduate students of health sciences. *Adv Health Sci Educ Theory Pract* 2009; 14: 61-67.

[26] Sunday Owoeye J, Olatunde Yara P. School facilities and academic achievement of secondary school agricultural science in ekiti state, nigeria. *Asian Soc Sci* 2011; 7: 64-74.

[27] Price I, Matzdorf F, Smith L, Agahi H. The impact of facilities on student choice of university. *Facilities* 2003; 21: 212-222.

[28] Akhavanakbari P, Mashofi M, Mostafazadeh F, Alahyari I, Vosoghi N, Hatami R. stressors of clinical training in Midwifery students of Ardebil university Of medical sciences. *Iran J Nurs Midwifery Res* 2009; 11: 41-48. (Persian).

[29] Barimani A, Salehi M, Sadeghi M. Factors affecting quality of higher education from the post graduate students' perspective. *Educ Adm Res Quarterly* 2011; 3: 51-68. (Persian).

[2] Tamannaifar M, Gandomi Z. Correlation between achievement motivation and academic achievement in university students. *Educ Strat J* 2011; 4: 15-19. (Persian).

[3] Sanaeinasab H, Rashidi jahan H, Saffari M. Influential factors on academic achievement of university students. *Educ Strat J* 2013; 5: 243-249. (Persian).

[4] Rajaeifar A. A survey the affective factors on the students achievement in two groups of grade one high school female students with high and low practice in Garmsar schools in 2009-2010 year [M.Sc dissertation]. Islamic Azad Univ Garmsar 2011. (Persian).

[5] Yadollahi A, Fata L, Mirzazadeh A, Soltani A. Predicting academic achievement through critical thinking and sociodemographic variables. *J Med Educ Develop* 2013; 6: 72-80. (Persian).

[6] Shakerian A, aghajani HT. A comparative study on the effects of family's functional on successful and unsuccessful student' educational condition of Islamic Azad university Sanandaj. *J Soc Sci* 2009; 3: 187-201. (Persian).

[7] Gordon CD, Williams SK, Hudson GA, Stewart J. Factors associated with academic performance of physical therapy students. *West Indian Med J* 2010; 59: 203-208.

[8] Zhang A, Aasheim CL. Academic success factors: an IT student perspective. *J Inform Technol Educ* 2011; 10: 309-331.

[9] Pinyopornpanish M, Sribanditmongkok P, Boonyanaruthee V, Chan-ob T, Maneetorn N, Uuphanthasath R. Factors affecting low academic achievement of medical students in the faculty of medicine, Chiang mal university. *Chiang Mai Med Bull* 2004; 43: 15-23.

[10] Fraser WJ, Killen R. The perceptions of students and lecturers of some factors influencing academic performance at two South African universities. *Perspectives in Education* 2005 March; 23:25-40.

[11] Fraser WJ, Killen R. Factors influencing academic success or failure of first-year and senior university students: do education students and lecturers perceive things differently?. *South African J Educ* 2003; 23: 254-263.

[12] Zand A, Mirdamadi SM. Investigating factors influencing the academic achievement of Msc students majoring in agriculture at Islamic Azad university science and research branch. *Jahad Magazine* 2007; 278: 196-213. (Persian).

[13] Safdari F, Delaram M, Parvin N, Kheiri S, Froozandeh N, Kazemian A. The viewpoints of students and educators, in faculty of nursing and midwifery of Shahrekord university of medical sciences, about the effective factors in academic improvement of students, 2004. *J Shahrekord Univ Med Sci* 2007; 9: 71-77. (Persian).

[14] Sangkapan J, Laeheim K. Factors affecting students academic achievement into probation status at prince of songkla university. The 3rd international conference on humanities and social sciences 2012 Apr.

[15] Najimi A, Meftagh SD, Sharifirad G. The factors affecting educational failure, from the perspective of the students

Viewpoints of the lecturers' and students' at Rehabilitation College of Semnan University of Medical Sciences on the factors influencing students' academic achievement in 2012-2013 academic year

Razieh Ehsani (M.Sc)¹, Saeed Haji-Aghajani (M.Sc)², Tayebeh Rastegar (Ph.D)³, Hamidreza Baradaran atarmoghadam (Ph.D)¹, Mohammad Amouzadeh-Khalili (Ph.D)⁴, Raheb Ghorbani (Ph.D)⁵, Ali Rashidy-Pour (Ph.D)^{*6}

1 - Medical Education Department, Faculty of Medicine, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

2 - Educational Developing Center, Semnan University of Medical Sciences, Semnan, Iran

3 - Histology section, Anatomy Dept., Faculty of Medicine, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

4 - Physiotherapy Dept., Rehabilitation Faculty, Semnan University of Medical Sciences, Semnan, Iran

5 - Research Center for Social Determinants of Health, and Dept. of Community Medicine, School of Medicine, Semnan University of Medical Sciences, Semnan, Iran

6 - Research Center and Dept. of Physiology, School of Medicine, Semnan University of Medical Sciences, Semnan, Iran

(Received: 11 Jun 2014; Accepted: 30 Aug 2014)

Introduction: Academic achievement has been one of the efficiency indexes of every educational system that is influenced by many factors. This study has been conducted with the aim of surveying the views of Lecturers' and students at Rehabilitation College of Semnan University of Medical Sciences on the factors influencing students' academic achievement.

Materials and Methods: In the current study, which is a cross-sectional descriptive-analytic one, a census method was employed and it was conducted in the academic years of 2012 and 2013. The participants of the study were 130 sophomore and higher level university students majoring in physiotherapy, occupational therapy speech therapy at Bsc level and as many as 40 Lecturers at the Rehabilitation College of Semnan University. For the purpose of data collection, a 25-item self-developed questionnaire on Likert scale was developed and its reliability and validity was confirmed.

Results: Among the five areas surveyed in the study based on the perspective of Lecturers and students, factors related to student (4.43 ± 0.49) and (4.17 ± 0.52) received the highest scores. Meanwhile, the lecturers assigned the lowest score to family factors (3.53 ± 0.53) and students scored facilities of the educational environment the lowest (3.84 ± 0.90). A comparison of the views revealed that there is a significant difference between the lecturers and students' perspectives on student ($p=0.007$), family ($p=0/017$) and socioeconomic factors ($p=0.001$). Like lecturers, the students perceived future job opportunity of the field, interest in the field and self-confidence as effective factors on academic achievement.

Conclusion: Considering learners and factors closely related to them as well as preparing grounds for increasing learners' motivation, confidence and interest in the field have appreciable influence on learners' academic achievement.

Keywords: Attitude, Faculty, Students, Academic achievement, Educational status, Semnan university of medical sciences

* Corresponding author. Fax: +98 23 33451336 Tel: +98 23 33402225
rashidy-pour@semums.ac.ir

How to cite this article:

Ehsani R, Haji-Aghajani S, Rastegar T, atarmoghadam H, Amouzadeh-Khalili M, ghorbani R et al .
Viewpoints of the lecturers' and students' at Rehabilitation College of Semnan University of Medical Sciences on the factors influencing students' academic achievement in 2012-2013 academic year . koomesh. 2015; 16 (2) :220-228
URL http://koomeshjournal.semums.ac.ir/browse.php?a_code=A-10-2475-1&slc_lang=fa&sid=1